

jungitur, quia donum Dei est res ipsi Ecclesiae oblata. Ubi aperte videtur esse sermo de ipsis bonis temporalibus Ecclesiae, nam omnia illa sunt res a fidelibus oblatae Ecclesiae; et deinde post adductum in exemplum factum Simonis, et Petri damnationem, sic concluditur: *Quisquis igitur res ecclesiasticas (quae dona Dei sunt, quoniam a Deo fidelibus, et a fidelibus Deo donantur, quae ab eodem gratis accipiuntur, et ideo gratis dari debent), propter sua lucra vendit, vel emit, cum eodem Simone donum Dei possideri pecunia existimat.* Et in reliqua parte capituli, hoc ipsum variis rationibus et testimoniis confirmatur. Potestque etiam suaderi ex definitione simoniae supra posita: nam illa est venditio rei sacrae, omnia enim bona Ecclesiae inter res sacras computantur; et est sacrilega venditio, suppono enim esse injustam; ergo est sacrilegium commissum per actionem voluntariam, in quo ratio simoniae consummatur. In contrarium vero est, quia contra communem sensum auctorum est, dicere committi veram simoniam, vendendo possessionem Ecclesiae, vel ejus triticum, aut vestes, etiamsi injuste id fiat, quia res illa, quae venditur, mere materialis est; et licet habeat aliquem ordinem ad spiritualia, non sub ea ratione venditur, nec ille ordo est vera connexio, quae faciat rem aliquo modo spiritualem, sed est tantum ordo ad finem, qui non facit rem invendibilem, ut dixit D. Thom., d. art. 4, ad 1. Item si tales res propter justam causam vendantur, ab eo qui potestatem habet, certum est licite vendi, ut constat ex toto titulo de Rebus eccles. alien. vel non, etc., et ex cap. *Apostolicos*, 1, q. 2, quibus locis etiam forma vendendi praescribitur; ergo signum est res illas non esse materiam simoniae: nam si essent, nec propter bonum finem vendi possent. Denique rapere bona Ecclesiae, comburere, vel aliter consumere, licet sit sacrilegium, non est simonia; ergo nec injuste vendere, nam illa quaedam rapina est, vel sacrilegium furtum.

15. *Opinio quorundam. — Rejicitur.* — Propter haec quidam fatentur Urbanum, in eo textu loqui de omnibus rebus, seu bonis Ecclesiae, non tamen loqui de simonia vera et propria, nec quoad hanc malitiam conferre venditionem illam cum facto Simonis, sed solum quoad originem ejus, quae est avaritia, nam hanc radicem habuit in Simone, ut ibidem Urbanus dicit, et habetur etiam in c. seq., et saepe in jure. Quod autem haec fuerit

Urbani mens, patet, quia ad hoc declarat Simonem, per ambitionem quaestus et avaritiam deliquisse; tum etiam quia solum damnat eos, qui res Ecclesiae ad propria lucra vendunt. Haec vero interpretatio probari nullo modo potest. Primo, quia est contra proprietatem verborum juris, ut ostendimus. Secundo, quia si licentia illa permittatur, nunquam poterit probari ex jure, aliquam esse propriam simoniam, maxime quando in ipsomet jure dicitur tale vitium propter avaritiam execrabile: quod frequentissime fit, ut in c. ult. ejusdem quaestionis puniuntur, qui praebendas et similia vendunt, *interveniente execrabili ardore avaritiae*; et subditur infra: *Quoniam simoniacum est.* Quis autem dicat illud vocari simoniacum, quia imitatur factum Simonis in radice, non in malitia simoniae? At eodem modo loquitur Urbanus. Simile argumentum sumitur ex c. *Ex multis*, ibidem; nam ad damnandam simoniam praemittit ibi Alexand., *ex iniqua concupiscentia fieri conspiciens*, etc. Item ex c. *Quidquid*, 101, q. 1, ibi, *pro hujusmodi ambitione*. Melius ex c. 20, ea dem caus. et quaest., ubi sic ait Gregorius: *Cum omnis avaritia idolorum sit servitus, quisquis hanc, et maxime in dandis ecclesiasticis honoribus vigilanter non praecavet, infidelitati subjicitur.* Infidelitatem vocat simoniacam haeresim, ut ipse loqui solet. Et similia sunt multa in tit. de Simonia. Quod si absurdum esset, omnia haec jura interpretari de imitatione Simonis quoad avaritiam, non quoad pravitatem simoniae, non licet decisionem Urbani sic exponere, cum non aliter, nec minus expresse loquatur. Eo vel maxime quod in canonibus etiam solet distingui simonia a sordida avaritia, ut specialiter observari potest in Trident., sess. 24, c. 14 de Reform., ibi: *Ingressus eos qui simoniaca labis aut sordida avaritiae suspicionem habent*, etc. Urbanus autem in d. cap. non loquitur tantum de sordida avaritia, sed de illa quae in execrabile simoniae vitium hominem praecipitat, quam vocavit *execrabilem avaritiae ardorem*, Innocent. II, in d. cap. ult. ejusdem quaestionis. Tertio, omnia quae allegat Urbanus in d. cap. *Salvator*, de vera simonia loquuntur, et alia etiam jura, quae cum illo concordant, ut supra ostensum est; ergo.

16. *Aliorum sententia, asserens esse veram simoniam vendere inique bona Ecclesiae. — Impugnatur.* — Aliqui ergo ex Canonistis, qui de vera simonia tantum intelligunt, fatentur esse simoniam veram vendere inique quaecumque

bona Ecclesiae; dicunt tamen non esse ex natura rei, sed ex illo jure prohibente, et ideo non extendi ultra prohibitionem, et ob hanc causam venditionem justam temporalium bonorum ecclesiasticorum non esse simoniam, quia prohibita non est. Et ita facile solvunt rationes supra in contrarium objectas. Ita tenet ibi Praeposit., num. 3, cum Archid., ibidem, quem in hoc sequitur Rebuff., in Compend. alienat. rer. Eccles., num. 113. Verum tamen haec sententia singularis videtur, et aliena a communi mente Doctorum. Nam communiter in jure sacrilegium specificè sumptum, et simonia, tanquam diversa vitia ponuntur; injusta autem venditio rerum ecclesiasticarum sacrilegium dicitur in jure, non simonia, ut patet ex cap. *Omnes*, cum aliis, 17, quaest. 4; ergo. Item fur, qui accepit res ecclesiae, et postea illas vendit, non committit peccatum specie distinctum, ab eo quod commisit furando, sed illud repetit; primum autem non fuit simonia, sed furtum sacrilegum, cap. *Quod ergo*, 25, quaest. 4; ergo.

17. *Limitatio aliorum exploditur.* — Alii ergo limitant textum illum ad res consecratas, seu ita sacras, ut non possint converti ad usus profanos, de quibus videri potest Navarrus, in Comment. de Spoliis, ad caput *Non liceat*, 12, quaest. 2, § 18, num. 7 et 8, ubi inter alia refert Glossam, in capit. *Altare*, 1, quaest. 3, quae dixit res oblatas ad altare non posse vendi, quia putavit esse ex rebus ita sacris, ut non possint postea profanari. Quod quidem (ut bene Navarrus docet) verum non est quoad exemplum; tamen ex illa veluti exceptione recte colligitur, res sic sacras vendi non posse; alias vero res Ecclesiae, quae latiori modo vocantur sacrae, esse vendibiles. De prioribus ergo rebus sacris intellexerunt textum illum antiqui expositores, ut ibi refert Glossa, verb. *Ecclesiasticum*. Et videtur sensisse Gratianus, qui in fine illius capituli ait: *Nec circa venditores rerum sacrarum sufficiant*; Glossa enim ibi verba illa dicit non esse de textu; quod si de textu sunt, ut fortasse est verius, magis probarent, et ita etiam sentit Archidiaconus ibi. Sed contra hoc est, quia etiam haec res pro materiali possunt vendi sine simonia; item quod illa expositio non habet fundamentum in textu.

18. *Auctoris sententia: vendere bona Ecclesiae, etiam sacra, si non venduntur ut sacra, nulla simonia est.* — Dico ergo, vendere bona Ecclesiae mobilia vel immobilia, etiam sacra, si non vendantur ut sacra, nec ratione spiri-

tualitatis quam habent, non esse simoniam, etiam jure ecclesiastico prohibitam, ut probant omnia adducta, et supra de hoc satis dictum est. Consequenter igitur assero, Urbanum in illo textu non loqui de his rebus secundum se spectatis, sed de ecclesiasticis administrationibus, et consequenter de his bonis, quatenus possunt esse materia alicujus ecclesiastici officii, seu ministerii. De his enim officiis ibi praecipue agit, et juxta intentionem suam loquitur de ecclesiasticis rebus. Nam qui vendit, verbi gratia, *economiam* ecclesiae, vendit rem ecclesiasticam, nam illud officium ecclesiasticum quid est, et consequenter vendit aliquo modo res illas, quae illi administrationi subjiciuntur, quatenus pro pretio alicujus potestati et regimini illas committit. Et sic etiam Glossa ibi textum exponit de ecclesiastica administratione, et Glossa, in capit. *Si quis objecerit*, eadem quaest. Et hoc magis probant Archid., Praeposit., et alii; solum nos addimus, Urbanum ita fuisse locutum generali modo de rebus Ecclesiae, et de rebus oblatas a fidelibus, quia qui administrationem ecclesiasticam vendit, omnia bona ecclesiae quodammodo vendit. Non ergo tractat de venditione bonorum temporalium ecclesiae, quae per modum dispensationis fieri potest ab habentibus potestatem; nam haec non est absolute prohibita, et licet modus licitus sit a jure praescriptus, transgressio ejus non pertinet ad simoniam, sed ad indebitam administrationem, per injustitiam et sacrilegium. Nec etiam tractat de venditione talium rerum per iniquam earum occupationem, quae ad sacrilegum furtum pertinet, et per se magis est violenta contrectatio rei alienae, quam voluntaria negotiatio; sed loquitur de venditione talium rerum in ordine ad earum administrationem et gubernationem, quae solum fit vendendo ecclesiastica officia, ut dictum est.

CAPUT XXX.

AN PRETIUM AD SIMONIAM NECESSARIUM SIT TEMPORALE, VEL POSSIT ESSE SPIRITUALE, ET CONSEQUENTER AN COMMUTARE SPIRITUALE PRO SPIRITUALI SIT SIMONIA EX NATURA REI.

1. *Incipit explicari tertia divisio simoniae ex parte pretii. — In pretio duo considerata, materiale scilicet, et formale. — Quid requiratur ad rationem pretii. — Diximus de materia simoniae, dicendum est jam de pretio: nam cum simonia committatur per contractum*

onerosum, consistentem in commutatione rei spiritualis per modum venditionis, vel æquivalentis contractus, necesse est ut ibi pretium interveniat; et quoniam hoc multiplex esse potest, et in jure distingui solet in varias species, priusquam ad illas descendamus, necesse est ut genus ipsum explicemus. Duo autem in hoc pretio considerari possunt. Unum est res illa materialis, quæ in commutationem rei spiritualis datur; aliud est respectus sub quo danda est, ut habeat rationem pretii, quam possumus formale pretii appellare. Hæc igitur declaranda sunt, quoniam hinc pendet multorum dubiorum de simonia decisio: tamen, quia formale pretii intelligi non potest sine ordine ad pactum, in quo ipsa simonia consummatur, ideo in quarta divisione simul cum ipso pacto melius explicabitur. Hic solum supponimus, ad rationem pretii non satis esse quod pecunia pro actione spirituali detur quocumque modo, etiamsi alias non esset danda; multis enim modis potest licite dari et accipi, ut videbimus. Oportet ergo ut detur in commutationem et quasi apprehensionem rei, quæ pro pecunia datur, et hanc vim habet particula *pro*, quando dicitur simoniam committi, quando spirituale pro temporali datur. Quomodo loquitur divus Thomas dicta quæst. 100, art. 1 et 2, et ibi Soto, et alii, et bene Navarrus, cap. 23, num. 100, ver. 4. Imo et jura ita loquuntur, cap. *Cum in Ecclesiæ*, c. *Non satis*, c. *Sicut*, 2, de Simon., c. *Placuit*, cum aliis, 1, quæst. 2; ubi videri possunt Archid., in cap. *Ordinationes*, num. 8; Præposit., num. 5, qui in re idem dicunt. Hoc ergo posito, in præsentem solum tractamus de re quæ ad simoniam sufficit, si pro illa in omni proprietate et rigore spiritualis res detur.

2. *Status questionis.*—Ut ergo ab universalioribus procedamus, videndum imprimis est an res spiritualis possit habere rationem talis pretii. Sumitur autem hic res spiritualis eodem modo quo in definitione simoniæ, et distinguitur ab omni re temporali, quæ vel est pecunia, vel illa æstimari potest, quia et naturaliter vel civiliter habetur, et ad usus, et commoditates humanas ordinatur, et utilitatem habet. Et ita idem est quærere an spirituale possit esse pretium in simonia, quod quærere an commutatio spiritualis pro spirituali simonica sit. Quod potest tractari vel ex natura rei, vel ex jure ecclesiastico. De hoc sensu posteriori dicemus in capit. sequenti: hic in priori loquimur.

3. *Opinio asserens committi simoniam, si*

detur spirituale pro spirituali.—Circa hoc igitur aliqui dixerunt simoniam esse, dare spirituale pro spirituali, si ex vero et proprio pacto oneroso fiat. Ita tenet Richard., in 4, dist. 25, art. 3, quæstione prima, ad primum, ubi duas rationes adducit. Prior est *quia emittitur* (ait) *res a non domino*; supra autem ostendimus, unam ex radicibus simoniæ esse, quia homo non est dominus rerum spiritualium, quæ ratio æque videtur procedere, etiamsi pro re spirituali illam conferat. Posterior ratio est, quia est contra rationem gratiæ, ut vendatur pro quocumque pretio, etiam spirituali, quia eo ipso non erit gratia. Addit etiam, omnem pactionem in his esse prohibitam in jure, capite *Tua nos*, de Simonia. Sed hoc in rigore non probat de jure divino; de jure autem ecclesiastico, sequenti capit. dicitur. Idem tenet expresse Paludan., ibid., quæstione secunda, num. 15; Supplem. Gabr., quæstione secunda, artic. tertio, dubio quarto, in fin.; Adrianus, Quodlib. 9, circa finem, ad 4 confirm. 2 argum., et ad 5, qui magnam vim facit in verbo Domini: *Gratis accepistis, gratis date*. Citantur etiam pro hac sententia aliqui Canonistæ: sed illi loquuntur fortasse de jure positivo, de quo inferius. Potest hæc sententia ulterius suaderi, quia, si licet de præsentem commutare unam rem spirituales pro alia spirituali, licebit etiam in præsentem dare, verbi gratia, missam, dummodo alter obligetur ad dandum aliam in futurum: consequens est falsum, quia illa obligatio in futurum est pretio æstimabilis; ergo. Denique licebit alicui dare pretiosa vasa sacra, ut mihi conferat suum beneficium, loquendo ex natura rei, seclusa prohibitione positiva: consequens est falsum; ergo. Sequela patet, quia ibi commutatur spirituale pro spirituali: minor autem patet, quia in tali commutatione necessario miscetur æstimatio rei spiritualis, non solum ratione spiritualitatis, sed etiam ratione materiæ.

4. *Stando in jure divino, pretium simonia debet esse quid temporale, neque sufficit spirituale.*—Nihilominus dicendum est primo, pretium simoniæ, stando in solo divino jure, debere esse aliquid temporale, nec spirituale sufficere. Hæc assertio est communis Doctorum quos statim referam; et sumitur primo, ex Act. 8: *Pecunia tua tecum sit in perditionem, quoniam donum Dei existimasti pecunia possideri*. Ubi simoniæ malitia ponitur in commutatione rei spiritualis pro pecunia: sub pecunia autem comprehenditur quicquid pe-

cunia æstimatur, ut ex Aristotele, 3 Polit., docuit D. Thomas, dicta quæstione 100, art. 2 et 5. Idemque colligi potest ex verbis Christi, Matth. 10, ubi postquam Christus dixit: *Gratis accepistis, gratis date*, subjungit: *Nolite possidere aurum, neque argentum*, etc., tacite declarans gratuitam donationem excludere pretium auri et argenti. Et ita exposuit expresse Hieronymus ibi; et Chrysostomus, homil. 33 in Matth., ita illa conjunxit: *Nihil possideatis; gratis accepistis, gratis date*. Et D. Thomas exponit: *Gratis date, id est, non propter aliquid temporale. Et quia possent dicere* (inquit): *Unde ergo vivemus? subdit: Nolite possidere*, etc. Et eodem modo exponunt cæteri Patres. Præterea probari potest hæc assertio ex capite *Ad questiones*, de Rerum permutat., ubi ait ecclesiam posse pro ecclesia permutari, et temporalem possessionem pro temporali possessione, dummodo contractus non misceantur. Cujus ratio non est alia, nisi, quando ecclesia pro ecclesia datur, non pro re temporali datur, sed pro spirituali, quæ non habet rationem pretii; supponit ergo pretium debere esse rem temporalem. Ratio denique reddi potest, quia indecentia et malitia in commutatione simonica nascitur ex improprietate inter materiale rem et spirituales, et constat ex dictis supra, hoc libro, cap. 1 et 2.

5. *Commutare rem spirituales cum re spirituali non est simonia ex vi juris divini.*—Solvitur secundum argumentum.—Dico secundo: commutare rem vere spirituales pro vere spirituali, non est simonia ex vi juris divini, etiamsi cum omni proprietate et pacto una res spiritualis pro alia detur. Ita sentit D. Thomas in loco citato, ex Matth. 10, et in 4, distinct. 25, quæstione 3, art. 3, ad 8; Durandus, in quæstione 5, num. 9; Major, quæstione 6; Argent., artic. 4, ad 3; Soto, lib. 9, q. 5, art. 2; Victoria supra, n. 17. Licet enim in numero 8 confuse loquatur, exponendus videtur juxta ea quæ postea expresse dicit. Idem sentit Covarruv., lib. 1 Var., capit. 5, numero 4. Et sequitur aperte ex præcedenti assertione. Primo, quia talis commutatio non est prohibita per Christi verba: *Gratis date*, ut ex Patrum expositione constat; ergo signum est non esse contra jus divinum naturale. Secundo, quia ubi non est pretium, non est venditio, neque emptio: sed quando datur spirituale pro spirituali, nullum datur pretium; ergo. Dices: Nonne Isai. 5 dicitur: *Venite, emite absque argento?* Respondeo, ibi

potius significari illam non esse venditionem, nec emptionem humanam, sed aliud genus acquisitionis, in qua licet ab homine aliquid postuletur, non est vera emptio humana. Unde recte ibi Hieronymus perinde putat dictum esse: *Emite absque argento*, ac *gratis accipite*, adducens dicta verba Christi: *Gratis accepistis*; et Pauli: *Gratia salvati estis*, Ephes. 2; et concludit: *Mirum in modum emunt aquas absque pecunia*. Igitur ubi pecunia non intervenit, vel aliquid æquivalens, non est emptio; nec ergo est simonia. Unde argumentor tertio: nam per talem commutationem non fit injuria vel irreverentia rei spirituali, sicut non fit injuria gratiæ, quod pro gratia detur, juxta illud Joan. 1: *Gratiam pro gratia*. Et ita expeditur obiter secunda ratio Richardi, quia non est contra rationem gratiæ, quod pro gratia detur; sicut etiam non est contra excellentiam spiritualis præmii, quod pro spirituali merito detur; sic ergo nulla fit injuria rei, vel actioni sacrae, si pro alia simili commutetur. Denique usus Ecclesiæ et piorum hoc confirmat; nam spirituales satisfactiones vel deprecationes inter se commutant, et curatus postulat a vicino curato, ut pro se, uno vel alio die parochiæ suæ inserviat, repensurus alio die servitium pro illo in ejus ecclesia. Et similes commutationes in sacrificiis, in audiendis confessionibus, quotidie fiunt.

6. *Respondetur ad primam rationem Richardi.*—Neque obstat quod non sumus domini spiritualium rerum, quæ erat prima ratio Richardi: tum quia non est hæc completa ratio per se sufficiens ad simoniam, nisi res spiritualis ut temporalis æstimetur; tum etiam quia revera habemus aliquod dominium (ut c. 2 dicebamus), saltem ratione operum liberorum, quæ in his spiritualibus exercemus, vel ratione materiæ, cui spiritualitas adhæret; ut habere potest homo dominium calicis, rosarii benedicti, aut imaginis. Unde quoad opera spiritualia, licet non possit homo habere rationem sui laboris, vel operis, et domini ejus, ut illud vendat pretio, quia non est separabile in venditione ab spiritualitate, tamen ut illud commutet pro opere spirituali, potest habere rationem sui domini commutando opus pro opere, et spiritualitatem pro spiritualitate: in hoc enim non fit permixtio, sed totum pro toto commutatur, servata tamen proportione. Similiterque in rebus sacris potest ita fieri commutatio, ut habeatur ratio ad spirituale, quod in eis est, in quo differt talis commutatio a

venditione talis rei: nam in venditione non potest haberi respectus ad benedictionem; in commutatione vero unius grani benedicti pro alio potest haberi hic respectus, quia possum intendere dare hoc spirituale pro illo spirituali, et pro grano non benedicto non darem. Denique esto non simus domini, sumus dispensatores horum honorum, praesertim eorum quae ab unoquoque privatim possidentur, quorum habemus liberam administrationem in his omnibus, quae vel eorum reverentiae, vel superiorum legibus non repugnant. Et ita possumus ea libere donare, quantum est ex hoc capite. Ita ergo possumus illa inter se commutare, quia haec commutatio horum honorum quadam dispensatio illorum est; et quando spirituale pro spirituali commutatur, nulla est indecentia, nec prohibitio ex lege divina; et ideo nisi intercedat lex humana, nulla est ratio simoniae.

7. *Solvitur prima confirmatio.*—*Instantia.* Ad fundamentum Adriani jam responsum est: ad primam vero confirmationem a nobis additam respondetur, tribus modis posse fieri hanc commutationem. Primo, si intercedat mutua obligatio ad aliquid spirituale pro alio faciendum, et tunc spirituale datur pro spirituali, et obligatio pro obligatione, et sic servatur proportio. Secundo, si tantum intercedat reciproca traditio de praesenti rei sacrae pro sacra, seu actionis spiritualis pro actione. Tertio, si unus statim dat vel facit, ut alter postea recompenset; et tunc dicunt aliqui commutationem fieri inter res spirituales, obligationem autem ejus, qui statim rem non exhibet, non esse pretium rei spiritualis quam accipit, sed necessariam quamdam conditionem, quae ex dilatione solutionis nascitur. Sed instari potest ex materia de usura: nam sequitur, posse exigi ab alio propter mutuum, ut se obliget ad mutuandum in futurum. Sequela patet, quia etiam ibi dicam mutuum praesens non dari nisi pro mutuo futuro; obligationem autem non esse pretium mutui, sed necessariam conditionem, quae ex dilatione alterius mutui sequitur. Addendum ergo est, in praesenti materia illam obligationem etiam reputari quid spirituale, et propterea non esse pretio aestimabilem per se loquendo, quia tanquam omnino unum cum re spirituali tradenda vel facienda computatur. Sicut quando quis ex mutuo manet obligatus ad solvendum, non est obligatio aestimabilis distincto pretio ab ipso capitali. Quia ergo hic pretium spirituale (ut sic dicam), postea solvendum,

spirituale est, ideo etiam obligatio, quae ex commutatione intrinsece nascitur, tanquam spirituale quid reputanda est, ut in superioribus dixi. Unde in praedicto casu non posset pretio redimi aut vendi sine simonia. Quod autem interdum possit esse temporaliter onerosa, accidentarium est, semperque intelligendum est obligare sine gravi incommodo.

8. *Commutare beneficium pro calice simonia est ex natura rei.*—Ad ultimam confirmationem de commutatione beneficii pro calice pretioso, respondeo negando sequelam: est enim talis commutatio simoniaca ex natura rei, quia revera non spirituale pro spirituali, sed temporale pro spirituali datur. Unde oportet in hac commutatione maxime observare, an commutatio fiat inter res mere spirituales, vel inter res mistas ex spirituali et temporali; nam in prioribus nullum est periculum simoniae ex parte materiae, quia licet contingat unam esse digniorem alia, semper sunt ejusdem ordinis, ut si duo sacerdotes conveniant: Ego tibi poenitentiam ministrabo, tu da mihi Eucharistiam; et sic de similibus. In aliis vero mistis, aliquid potest esse periculi, ne fortasse excessus in re temporali per spiritualem compensetur, ut si quis rosarium benedictum pretiosae materiae tribuat pro vili, quia habet majores indulgentias, non carebit labe simoniae, nam censeretur emere spirituale, et alter vendere. Oportet etiam servare proportionem, quia temporale potest esse annexum spirituali antecedenter et consequenter, et quando temporale se habet antecedenter, semper est per se vendibile, non vero quando se habet consequenter, ut supra dictum est. Hinc ergo fit ut sacrum pro sacro, si in utroque temporale est annexum antecedenter, optime commutetur, ut calix pro calice; et tunc si in materia sit inaequalitas, potest fieri pecunia recompensatio, quia tota materia vendi posset; si vero in spirituali sit inaequalitas (sicut de indulgentiis dicebamus), nulla potest intendi recompensatio, sed gratis condonandus est excessus. At vero si commutarentur spiritualia, quae habent temporalia annexa consequenter (etiam seclusa prohibitione Ecclesiae), licet in temporalibus esset inaequalitas, non posset temporalis pretio compensari, quia necessario emeretur spirituale, a quo pendent, juxta superius dicta, quae etiam latius sequenti capite dicemus. Atque hinc fit ut spirituale, cui antecedenter est annexum temporale, commutari non possit, etiam ex natura rei, pro spirituali, cui sunt annexa temporalia consequenter,

CAPUT XXXI.

UTRUM IN SPIRITUALIUM COMMUTATIONE, PRAESERTIM BENEFICIORUM, POSSIT VERA SIMONIA COMMITTI, SALTEM CONTRA ECCLESIASTICUM JUS?

1. *Proponitur pars negativa.*—Videri potest non esse possibilem talis simoniae modum, quia non potest esse simonia, nisi verum pretium interveniat; sed per jus positivum fieri non potest, ut res spiritualis habeat veram rationem pretii; ergo nec potest fieri ut talis commutatio sit simoniaca. Major patet ex dictis, quia sine pretio non est venditio, nec sine venditione simonia. Minor etiam patet, quia de ratione pretii est, ut sit res temporalis et materialis, ut etiam ostensum est. Et declaratur, quia si res illa, pro qua altera spiritualis datur, in se non est pretio aestimabilis, jam non aestimatur pretio res altera, quae pro illa datur, et consequenter ibi non intervenit deformitas simoniae. At Ecclesia per suam prohibitionem non potest facere, ut res spiritualis, temporalis fiat, vel pretio aestimabilis; ergo nec potest facere ut commutatio rerum spiritualium inter se, cum proportione facta, sit simonia. Atque hanc partem defendit Durandus, cum quo cap. 8 disputatum est.

2. *Sententia asserens omnem commutationem rei spiritualis pro alia simoniacam esse ex jure ecclesiastico.*—Aliunde vero apparet, ex jure ecclesiastico factum esse ut omnis commutatio rei spiritualis pro alia etiam spirituali, simoniaca sit. Probatur, quia in jure omnis pactio in distributione seu traditione spiritualium rerum prohibetur; ergo etiam pactio de dando spirituali pro spirituali prohibita est, quia ubi jus non distinguit, neque nos distinguere debemus. Antecedens constat ex c. ult. de Pactis, et ex c. *Præterea*, 2, de Transact., cap. *Tua nos*, de Simon., cum similibus, in quibus omnis pactio in spiritualibus absolute et simpliciter improbat. Atque hanc sententiam docuerunt aliqui Canonistae, in dicto cap. ult. de Pactis, ut Cardin., Imol., Anton. Tribui etiam solet Navarro, d. cap. 23, num. 100, vers. 2. Sed revera illam non docet, ut videbimus.

3. *Non repugnat hanc commutationem esse simoniacam, solum quia fit contra prohibitionem Ecclesiae.*—Dico ergo primo: non repugnat, commutationem spiritualis pro spirituali, aliter factam quam legibus ecclesiasticis permissa sit, vere ac proprie esse simoniacam,

ter, ut calix pro beneficio. Quia quando temporale antecedenter se habet, id, quod primo et quasi fundamentaliter datur, est temporale, quod etiam in tali re est vendibile; in alia vero re, in qua temporale est consequens ad spirituale, quod primo et per se datur, est spirituale; et ita tunc emeretur spirituale unius pro temporali alterius. Oportet ergo servare proportionem, ita ut vel spiritualia, quae commutantur, pura sint; vel, si habeant temporalem annexum, in utroque sit antecedenter, vel in utroque consequenter, et ut non misceatur compensatio temporalis pro spirituali.

9. *Vana judicatur illa questio, an possit cum Deo simonia committi.*—Tandem ex dictis intelligi potest, vanam esse quaestionem, an possit cum Deo ipso simonia committi, offerendo illi aliquid temporale opus ad emendum ab ipso sua dona, vel mirabilia opera, ut sanitatem extraordinario modo restitutam propter eleemosynam, vel aliquid hujusmodi. Certum est enim, in his promissionibus, et quasi pactis, seu votis conditionatis cum Deo, vel Sanctis, nullam esse simoniam: tum quia id quod offertur semper est spirituale obsequium; nam, licet opus promissum, vel bona materialia et temporalia videantur, offeruntur semper ut spiritualia obsequia; et ita semper spirituale pro spirituali commutatur; tum etiam quia nec ibi esse potest simonia realis, vel conventionalis secundum rem, cum Deus sit dominus omnium, et possit de omnibus disponere prout voluerit; nec etiam ex parte hominis potest esse mentalis, vel attentata simonia, sicut fuit in Simone Mago, quia etiam petit ab omnium domino, et cum eo negotiatur, et illi offert dona ab ipso accepta, non ut materialia pretia, sed ut spiritualia obsequia; vel etiam potest offerre ut merita, vel ut satisfactiones, aut de congruo, aut de condigno, et obligationem ad illa etiam offerre potest ut specialem cultum religiosum. Nec potest quis esse tam stolidus (nisi sit infidelis valde rusticus), qui putet aliter posse a Deo emi ejus beneficia, ut illi offerat pecuniam, vel aliquid æquivalens, in pretium. Quapropter nulla distinctione hic opus est, nec majori discussione. Nec oppositum dixit Innocentius, qui citari solet in c. *Scriptura*, de Voto; nam, licet prius in contrarium argumentetur, postea veritatem statuit, quam ibi Abbas et alii sequuntur. Et fortasse in sequenti volumine, agentes de voto, plura de hoc puncto dicemus.